

**แนวทางการดำเนินงาน**  
**ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) กรมการพัฒนาชุมชน**  
**ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕**

**วัตถุประสงค์**

เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

**ขั้นตอนการดำเนินงาน**

**๑. ขั้นเตรียมการ**

**๑.๑ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด** แต่งตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (จังหวัด/อำเภอ) และคณะอนุกรรมการอื่น ๆ โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการส่วนภูมิภาค ดังนี้

**๑) คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด** เป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัด จำนวน ๗ – ๑๕ คน ประกอบด้วย

- ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ
- ผู้แทนองค์กรภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชนในจังหวัด เป็นกรรมการ
- พัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการ
- ผู้อำนวยการกลุ่มงานสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

๑. ให้ความเห็นชอบในการกำหนดรูปแบบ วิธีการเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินผลตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๒. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการทุกระดับ

๓. พิจารณารับรองผู้ผ่านการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๔. จัดทำประกาศจังหวัด และใบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ผ่านการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

**๒) คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน**

**คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ระดับจังหวัด**

จำนวน ๗ – ๑๕ คน ประกอบด้วย

- พัฒนาการจังหวัด เป็นประธาน
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมาย เป็นอนุกรรมการ
- ภาคีการพัฒนา ภาคเอกชน เป็นอนุกรรมการ
- ผู้อำนวยการกลุ่มงาน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- นักวิชาการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

๑. ให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตาม เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอในการดำเนินงานพัฒนา  
กลุ่มเป้าหมายตามแนวทางระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๒. จัดทำร่างเกณฑ์การประเมินผู้เสนอขอรับการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนา  
ชุมชน (มชช.)

๓. จัดประชุมคณะกรรมการในระดับจังหวัด เพื่อประเมินผู้ขอรับการประเมินตาม  
ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๔. จัดทำร่างทะเบียนผู้ผ่านการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) และ  
เสนอคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัดเพื่อดำเนินการพิจารณารับรองผู้ผ่านการ  
ประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๕. จัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ผ่านการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๖. จัดทำเอกสารเผยแพร่หรือดำเนินการประชาสัมพันธ์ผู้ผ่านการประเมินตามระบบ  
มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

**คณะกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ระดับอำเภอ**  
จำนวน ๕ – ๙ คน ประกอบด้วย

- |                                                                 |                      |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------|
| - นายอำเภอ                                                      | เป็นประธานฯ          |
| - หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอ                                      | เป็นอนุกรรมการ       |
| - ภาศการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชนในอำเภอ                           | เป็นอนุกรรมการ       |
| - พัฒนาการอำเภอ                                                 | เป็นอนุกรรมการ       |
|                                                                 | และเลขานุการ         |
| - นักวิชาการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ที่ได้รับมอบหมาย | เป็นผู้ช่วยเลขานุการ |

มีอำนาจหน้าที่

๑. ติดตามการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐาน  
การพัฒนาชุมชน (มชช.)

๒. บูรณาการความรู้ ความเชี่ยวชาญจากที่หน่วยงานในพื้นที่ เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมาย  
ที่สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ให้ผ่านเกณฑ์ที่คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการ  
พัฒนาชุมชนจังหวัดกำหนด

๓. ตรวจประเมินแก่กลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)  
ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัดกำหนด

๔. สรุปให้เห็นในการรับรองผู้ผ่านการประเมินตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

**๓) คณะอนุกรรมการ อื่น ๆ ตามที่จังหวัดเห็นสมควร**

**ทีมพี่เลี้ยง** จังหวัดและอำเภอ จัดตั้ง**ทีมพี่เลี้ยง มชช.** ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน  
และภาศการพัฒนา (เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายผู้ที่ผ่าน มชช.) จำนวน  
ตามความเหมาะสม เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละขั้นตอน  
ตามกระบวนการดำเนินงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จนได้รับการรับรอง

**๑.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด** กำหนดรูปแบบ แนวทางการดำเนินงานและจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนของจังหวัด

**การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย** ดำเนินการโดยให้นักวิชาการพัฒนาชุมชนสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ (พัฒนากร) ๑ คน รับผิดชอบในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อย ๑ กลุ่มเป้าหมาย โดยจะต้องพัฒนากลุ่มเป้าหมายครบทั้ง ๔ ประเภท ในระดับอำเภอ

ทั้งนี้ การดำเนินงานระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนดังกล่าว เป็นการพัฒนากลุ่มเป้าหมายสู่มาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อเสนอชื่อเข้าคัดเลือกประกวดกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด และมีโอกาสเข้ารับรางวัลเชิดชูเกียรติ ในปีถัดไป

## **๒. ขั้นตอนการรับสมัคร**

๒.๑ จังหวัด/อำเภอ กำหนดวันรับสมัคร ประชาสัมพันธ์รับสมัครกลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วม โดยให้ความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

๒.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ดำเนินการรับสมัครและตรวจสอบหลักฐาน (ตามแนวทางการดำเนินงานที่จังหวัดกำหนด) และส่งรายชื่อและข้อมูลให้จังหวัด

๒.๓ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จัดทำทะเบียน/ฐานข้อมูลผู้สมัคร

## **๓. ขั้นส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย**

๓.๑ พัฒนาการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาทำความเข้าใจ แนวทาง ขอบเขตของตัวบ่งชี้ อาจร่วมกันกำหนดเกณฑ์ย่อยสำคัญในแต่ละตัวบ่งชี้ และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และท้าทายความสามารถ กำหนดระยะเวลาในการพัฒนาตนเอง

๓.๒ พัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย ประเมินตนเองก่อนการพัฒนาตนเอง โดยวิธีการมีส่วนร่วม ใช้ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เพิ่มเติมปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม สสำรวจการประเมินตนเอง พื้นฐานความสามารถของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง ณ ปัจจุบัน เปรียบเทียบค่าคะแนนจริงกับคะแนนเต็มตามมาตรฐาน เพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่จะต้องทำเพื่อพัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

๓.๓ พัฒนาการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนการพัฒนาตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ในช่วงเวลาที่กำหนด สิ่งที่ต้องทำการเสริมสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านใด วิธีการ ช่วงเวลา ผู้รู้ที่อาจสนับสนุนความรู้ความสามารถ และหลักฐานเอกสารในการพัฒนาตนเองและการรายงานผลการพัฒนาตนเอง

๓.๔ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมายให้ตรงตามมาตรฐาน

๓.๕ นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัดและพัฒนากร บูรณาการกิจกรรมเพื่อพัฒนามาตรฐานกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการเหมือนกันในรูปกลุ่ม เช่น อบรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนด้านการเป็นวิทยากรกระบวนการ ๑ รุ่น รวมทั้งจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างความสามารถเป็นการเฉพาะด้วยวิธีการสร้างการเรียนรู้ (Experience Learning) และการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงาน (On the Job Training) การสอนแนะงาน (Coaching) ซึ่งพัฒนากรมีความเชี่ยวชาญอยู่แล้วและสอนงานได้ รวมทั้งการติดตามให้กำลังใจ (Cheer Up) ทบทวนผลการเรียนรู้ วิธีการพัฒนากลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ควรปรับ ประยุกต์วิธีการพัฒนาให้เหมาะกับผู้เรียนและกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์สูงสุด

#### ๔. ขั้นตอนการประเมินผลเพื่อรับรองการพัฒนา

๔.๑ คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัดและอำเภอ กำหนดรูปแบบ วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล โดยพิจารณาจากเชื่อมโยง สอดคล้อง ความสัมพันธ์กันระหว่างแผนการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย และกิจกรรมที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอจัดขึ้นเพื่อการพัฒนาศักยภาพ ว่าสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายให้มีมาตรฐาน ตามเกณฑ์ได้จริง น่าเชื่อถือหรือไม่

๔.๒ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด จัดประชุมคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จังหวัดในการประเมินผลและรับรองมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)

๔.๓ วิธีการประเมิน อาจให้กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ที่เกิดจากการ ดำเนินงานตามแผนการพัฒนาตนเองด้วยตัวเอง และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนำเสนอ วิธีการ กิจกรรมพัฒนาให้กับกลุ่มเป้าหมาย

๔.๔ คณะกรรมการทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ พิจารณาความสำเร็จจากการบรรลุเป้าหมาย ตามกำหนดและความเป็นไปได้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งที่อำเภอจัดให้และที่กลุ่มเป้าหมายเฝ้ารู้ พัฒนาตนเอง สอดคล้อง เหมาะสม ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น

๔.๕ คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด ประกาศผลการประเมินกลุ่มเป้าหมายที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชัดเจน มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ ควรผ่าน เกณฑ์มาตรฐานและได้รับการยกย่อง

๔.๖ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ประกาศผลการประเมินกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดทำทะเบียน ผู้ผ่านการประเมิน ประกาศผล มอบประกาศนียบัตร และรายงานผลให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบ และนำ ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งบทเรียนหรือองค์ความรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่โดดเด่น ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เพื่อเป็นตัวอย่าง ผ่านรูปแบบและช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของจังหวัด หรือการประชุมจังหวัด รวมถึง เชิญเกียรติผู้ผ่านการรับรองมาตรฐานฯ โดยการจัดกิจกรรมประกาศเกียรติคุณหรือมอบเกียรติบัตร ตามโอกาสที่เหมาะสม

ทั้งนี้ ความสำเร็จในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนา ชุมชน ถือเป็นความสามารถและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ของกรมการพัฒนาชุมชน

#### ๕. การรายงานผล

จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ตามแบบรายงานที่ กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

๕.๑ รายชื่อกลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) โดยส่งให้กรมฯ ภายใน วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ (สมัครระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๖๔)

๕.๒ รายชื่อผู้ผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ของจังหวัด พร้อม ไฟล์ภาพการดำเนินกิจกรรม โดยส่งให้กรมฯ ภายใน วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๕.๓ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ของ จังหวัด ที่โดดเด่น เป็นตัวอย่างในการติดตามและประชาสัมพันธ์ อย่างน้อย ๑ กลุ่มเป้าหมาย ส่งให้กรมการ พัฒนาชุมชน โดยส่งให้กรมฯ ภายใน วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕

.....